

گردشگری روستایی

پیوند اصالت و نوآوری



محمدرضا هدایتو دبیر گروه ایران

آنها به دنبال معنا، تجربه زیسته و ارتباط واقعی با مقصد هستند.

در این چارچوب، مفاهیمی چون گردشگری پایدار، اکوتوریسم، گردشگری آهسته و گردشگری اجتماع محور در بسیاری از کشورها به جریان اصلی سیاستگذاری تبدیل شده است. این تغییر، فرصت تاریخی تازای برای مناطق روستایی و کمتر توسعه یافته ایجاد کرده است؛ مناطقی که پیش تر در حاشیه گردشگری بودند، حالا به کانون توجه تبدیل شده اند.

ایران با تنوع کم نظیر اقلیمی، فرهنگی و انسانی، یکی از مستعدترین کشورها برای توسعه گردشگری روستایی است. با این حال، مدل غالب گردشگری روستایی در کشور همچنان محدود، تکراری و عمدتاً مبتنی بر اقامتگاه بوم گردی است. بسیاری از روستاها بدون طراحی تجربه، روایت و مشارکت واقعی جامعه محلی وارد چرخه گردشگری شده اند و همین مسئله باعث شده جذابیت آنها برای نسل جدید گردشگران کاهش یابد.

نسل جدید، روستای نمایشی یا مصنوعی را نمی پسندد. آنها به دنبال روستایی زنده هستند؛ جایی که بتوانند در فعالیت های روزمره مشارکت کنند، مهارت های بومی بیاموزند، غذا را نه تنها مصرف بلکه تجربه کنند و با مردم محلی گفت وگو داشته باشند. اگر گردشگری روستایی ایران نتواند خود را با این تغییر ذائقه هماهنگ کند، به تدریج از رقابت منطقه ای و جهانی عقب خواهد ماند.

گردشگران نسل جدید، آگاه، انتخابگر و منتقد هستند. آنها به کیفیت تجربه بیش از کمیت خدمات اهمیت می دهند. برای جذب این گروه، سیاستگذاران و فعالان گردشگری باید از نگاه پروژه محور و کوتاه مدت فاصله بگیرند و به طراحی محصول گردشگری ببیندیشند.

گردشگر امروز به دنبال تعامل است، نه صرفاً دریافت خدمات؛ بنابراین، برای رسیدن به نتایج مهم و اصلی، عواملی همچون روایت سازی از تاریخ محلی، آیین ها، کشاورزی، غذا و سبک زندگی روستایی نقش کلیدی دارد. مشارکت واقعی جامعه محلی، آموزش میزبانان، تنوع فعالیت ها و احترام به محیط زیست از الزامات این مسیر است.

همچنین باید پذیرفت گردشگری موفق بدون رضایت جامعه میزبان پایدار نخواهد بود. توسعه گردشگری روستایی اگر نتواند منجر به بهبود کیفیت زندگی ساکنان شود، در بازود با مقاومت اجتماعی مواجه خواهد شد. این در حالی است که نسل جدید گردشگران، دیجیتال محور است و تصمیم گیری های سفر خود را بر اساس داده های آنلاین، شبکه های اجتماعی و تجربه دیگران انجام می دهد. بنابراین، توسعه گردشگری بدون زیرساخت های فناوریانه ممکن نیست. اینترنت پایدار، امکان رزرو آنلاین، پرداخت الکترونیک، تولید محتوای حرفه ای و حضور مؤثر در فضای دیجیتال از حداقل الزامات گردشگری امروز است.

در عین حال، فناوری نباید به حذف اصالت منجر شود. آنچه گردشگری، به ویژه در مناطق روستایی، در گرو ایجاد تعادل میان هویت بومی و نوآوری تکنولوژیک است. روستاهایی که بتوانند تجربه ای اصیل، انسانی و در عین حال هوشمند ارائه دهند، مقصد اصلی نسل جدید گردشگران خواهند بود؛ نسلی که سفر را نه تفریحی زودگذر، بلکه بخشی از سبک زندگی خود می داند.

خبر



مقاوم سازی ۴۷ واحد مسکن روستایی در قالب طرح نهضت ملی

مدیر بنیاد مسکن توسیرس کان اعلام کرد: در قالب طرح نهضت ملی ۱۴۷ واحد مسکن روستایی در این شهرستان استان همدان مقاوم سازی شده است. سهیل مومینوند، مدیر بنیاد مسکن توسیرس کان با بیان اینکه ۴۷ واحد مسکونی در قالب طرح نهضت ملی مسکن روستایی در شهرستان توسیرس کان ساخته با مقاوم سازی شده اند، گفت: مجموع مساحت این واحدهای مسکونی ۲۴ هزار متر مربع و اعتبار هزینه شده برای آنها افزون بر ۲۸۹ میلیارد تومان است. وی افزود: تاکنون ۵۲ میلیارد تومان از این مبلغ با همکاری بانک های عامل و بنیاد مسکن به صورت تسهیلات به متقاضیان پرداخت شده و مابقی به میزان ۲۳۷ میلیارد تومان در قالب آورده متقاضیان هزینه شده است. این مسئول ادامه داد: طرح بهسازی و جدول گذاری معابر روستاهای بابا پیر علی، آر تیمان و جیچانکوه با صرف اعتباری معادل ۱۲ میلیارد تومان نیز آماده بهره برداری است که ۸ میلیارد تومان از این اعتبار را بنیاد مسکن و مابقی را دهیاران روستاها هزینه کرده اند. مومینوند با اشاره به اعطای اسناد مالکیت روستایی با همکاری اداره ثبت اسناد به عنوان یکی از اقدامات مهم بنیاد مسکن توسیرس کان، افزود: تاکنون ۱۴ هزار و ۹۰۰ فقره سند روستایی صادر شده و میزان پوشش صدور سند در روستاهای شهرستان توسیرس کان به ۹۵ درصد از کل املاک روستایی رسیده است. وی یادآور شد: ارزش مالی طرح های عمرانی و خدماتی بنیاد مسکن که در آستانه بهره برداری هستند در مجموع ۳۰۱ میلیارد تومان است.

اجرای ۲۸۵ برنامه فرهنگی هنری در دهه فجر

به گفته مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گلستان، ۲۸۵ برنامه فرهنگی هنری در دهه فجر اجرا می شود. احمد گلچین، مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گلستان با بیان اینکه دهه فجر صحنه ای برای تجلی یاداری هاست، افزود: باید در این فضا همبستگی و وحدت بین مردم را به رخ کشید که این به زبان هنر اتفاق می افتاد و این هنر است که همواره تاریخ سازی و تمدن ایران را به تصویر می کشد. وی ادامه داد: انقلاب اسلامی ایران یک فرهنگ است که انتقال مفاهیم انقلاب را به زبان هنر و به صورت مستمر باید انجام دهد. این مسئول در توضیح برنامه های فرهنگی هنری در دهه فجر اسما ل گفت: ۲۸۵ برنامه هنری در ۱۱ عنوان برای مردم استان تدارک دیده شده است. گلچین در تشریح این برنامه ها افزود: از این تعداد برنامه ۲۲ مورد جشنواره، ۱۴ موارد نمایشگاه، ۱۲ سالیانه و هنری و ۲۴ کارگاه آموزشی بر گزار خواهد شد. وی با بیان اینکه ۴۷ برنامه در ایام دهه فجر اسما ل در گرگان بر گزار می شود، ادامه داد: در گنبد ۲۸ برنامه، ۱۸ برنامه در کردکوی، ۱۵ برنامه در بندر ترکمن و مابقی برنامه ها در سایر شهرستان ها اجرا خواهد شد.

چهارشنبه ۸ بهمن ۱۴۰۴ | ۸ شعبان ۱۴۴۷



سال هاست روستاهای زیبای استان های مختلف ایران در آمار حوریه ملکی

و گزارش های رسمی، با واژه هایی چون «کاهش جمعیت»، «ساختور دگی» و «مهاجرت و خالی شدن» توصیف می شوند؛ روندی که نتیجه مستقیم آن، تمرکز جمعیت در شهرها، گسترش حاشیه نشینی و تضعیف تولید محلی است. اما هم زمان با تشدید بحران آب، افزایش هزینه زندگی شهری و گسترش فناوری های دیجیتال، نشانه هایی از یک تغییر، آرام اما معنادار دیده می شود؛ تغییری که برخی کارشناسان از آن به عنوان «فرصت تاریخی بازتعریف توسعه روستایی» یاد می کنند. در کانون این تحولات، دو مفهوم نوظهور «کشاورزی هوشمند» و «گردشگری هدفمند» قرار گرفته است. این کشاورزی با داده، فناوری و بهره‌وری استوار است و گردشگری به جای سفرهای انبوه و مصرف محور، بر تجربه‌های تخصصی، محلی و پایدار تمرکز دارد.

خبر

مدت‌هاست کارشناسان به دنبال چگونگی هم‌افزایی «کشاورزی هوشمند» و «گردشگری هدفمند» هستند. اینکه این دو حوزه چگونه می‌تواند ظرفیت‌های استان‌های مختلف را فعال کرده و چه مناطقی آمادگی بیشتری برای این تحول دارند.

حالا بیشتر سیاست‌گذاران و پژوهشگران معتقدند اگر این مسیر به‌درستی طی شود، «مهاجرت معکوس» دیگر یک شعار انتخابانی نخواهد بود، بلکه به یک انتخاب اقتصادی و اجتماعی واقعی تبدیل می‌شود.

عبور از کشاورزی پریسک

کشاورزی در ایران، به‌ویژه در دهه‌های اخیر، بیش از هر زمان دیگری تحت فشار قرار گرفته است؛ از کاهش منابع آب و تغییرات اقلیمی گرفته تا افزایش هزینه نهاده‌ها و بی‌ثباتی بازار. در چنین شرایطی، کشاورزی سنتی برای بسیاری از روستاییان، به فعالیتی پریسک و کم‌جاذبه تبدیل شده است. کشاورزی هوشمند اما تلاش می‌کند؛ این معادله را تغییر دهد. استفاده از حسگرهای رطوبت خاک، تصاویر ماهواره‌ای، پهپادهای پایش مزارع، سامانه‌های پیش‌بینی اقلیم و نرم‌افزارهای مدیریت مزرعه، به کشاورز امکان می‌دهد تصمیم‌های دقیق‌تر و کم‌هزینه‌تری بگیرد.

دکتر محمد رضا زمانی، عضو هیئت علمی مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، در گفت‌وگو با «جوان» می‌گوید: «کشاورزی

ایپراو

سرویس شهرستان ۶۰-۸۸۵۲۲

اقتصاد نوین روستاها با کشاورزی هوشمند و گردشگری هدفمند

می‌دهد؛ استان‌های مختلف ایران، هر کدام مزیت‌های خاص خود را برای این مدل دارند. در استان‌های شمالی مانند گیلان و مازندران و گرگان، کشاورزی هوشمند برنج، چای و مرکبات در کنار گردشگری کشاورزی، می‌تواند اشتغال پایدار ایجاد کند.

در فلات مرکزی، استان‌هایی مانند یزد، کرمان و اصفهان، به دلیل محدودیت آب، ناگزیر به استفاده از فناوری‌های نوین هستند و همین موضوع آنها را به الگوهای بالقوه کشاورزی هوشمند تبدیل می‌کند. در غرب کشور و زاگرس، ترکیب باغداری، دامداری و طبیعت گردی تجربه محور، ظرفیت بالایی برای جذب گردشگر تخصصی دارد. در شرق مهم، محصولاتی مانند زعفران، زرشک و عنباب، علاوه بر ارزش کشاورزی، قابلیت بالای گردشگری و برندینگ دارند.

دکتر سیدعلی حسینی، پژوهشگر توسعه منطقه‌ای دانشگاه فردوسی مشهد، می‌گوید: «اگر زنجیره ارزش کشاورزی و گردشگری در استان‌ها به هم متصل شود، روستا از یک نقطه مصرف پاره‌به یک کانون تولید ثروت تبدیل می‌شود.»

او در مقابل این سؤال که آیا این مدل می‌تواند به مهاجرت معکوس منجر شود؟ پاسخ می‌دهد: «حتماً» این اتفاق رخ می‌دهد؛ هر چند شرط و شروط هایی هم دارد. تجربه‌های پراکنده نشان می‌دهد، زمانی که روستا در آمد پایدار، زیرساخت ارتباطی، آموزش مهارتی و دسترسی به بازار داشته باشد، بازگشت نیروی انسانی نه تنها ممکن، بلکه ماندگار می‌شود. به گفته دکتر حسینی، مهاجرت معکوس زمانی اتفاق می‌افتد که بازگشت به روستا، یک انتخاب عقلانی باشد، نه یک تصمیم احساسی. کشاورزی هوشمند و گردشگری هدفمند، اگر در چارچوب سیاستگذاری منسجم اجرا شوند، می‌توانند این عقلانیت اقتصادی را ایجاد کنند. آنچه امروز پیش‌روی توسعه روستایی ایران قرار دارد، یک انتخاب ساده نیست، بلکه یک تغییر مسیر راهبردی است. کشاورزی هوشمند با کاهش ریسک تولید و افزایش بهره‌وری و گردشگری هدفمند با خلق درآمدهای مکمل و پایدار، می‌توانند ستون‌های تازه اقتصاد روستا را شکل دهند. هم‌افزایی این دو حوزه، روستا را از حاشیه سیاستگذاری به متن اقتصاد ملی باز می‌گرداند و زمینه را برای مهاجرت معکوس، ماندگاری جمعیت و احیای سرمایه اجتماعی فراهم می‌کند. اگر این الگو با حکمرانی داده‌محور، سرمایه‌گذاری هدفمند و مشارکت واقعی جوامع محلی همراه شود، روستایی می‌تواند دوباره به یکی از بازگران اصلی اقتصاد ایران تبدیل شود.

خبر



بهره‌مندی ۱۰هزار ساحل‌نشین جنوب شرق کشور از آب پایدار

مدیرعامل شرکت آب‌وفاضلاب استان سیستان‌وبلوچستان اعلام کرد: تا پایان اسما ل ۱۰هزار نفر از ساحل‌نشینان شرق کشور از آب پایدار بهره‌مند می‌شوند.

فرهاد سرگلزایی، مدیرعامل شرکت آب‌وفاضلاب سیستان‌وبلوچستان در بازدید از طرح‌های آبرسانی جنوب استان با تأکید بر اهمیت تأمین آب آشامیدنی پایدار برای مناطق کبهر خوردار، افزود: پیشرفت فیزیکی پروژه خط انتقال آب از سپاندر به شهر بريس و هفت روستای واقع در مسیر به بیش از ۹۰ درصد رسیده است. وی ادامه داد: با تکمیل این طرح آبرسانی که شامل اجرای خطوط انتقال، احداث مخازن ذخیره آب و ایستگاه‌های پمپاژ است حدود ۱۰ هزار نفر از جمعیت فعلی و در افق طرح، ۱۵ هزار نفر از آب آشامیدنی پایدار بهره‌مند و شهر بريس و روستاهای تابعه از مدار آبرسانی سیار خارج می‌شوند. این مسئول با اشاره به سایر اقدامات زیرساختی در دست اجرا در این منطقه، گفت: احداث ایستگاه پمپاژ اضطراری با خرید و نصب پمپ‌ها، شیر آلات و تجهیزات مورد نیاز در دستور کار قرار دارد و به‌زودی وارد مرحله بهره‌برداری خواهد شد. سرگلزایی همچنین درباره روند اجرای پروژه مخزن ذخیره آب سنگان بر ضرورت تأمین پایدار آب آشامیدنی برای مردم شهرستان ششتیاری تأکید کرد و ادامه داد: این پروژه در قالب برنامه‌های آبرسانی مرتبط باسد «پیشین» اجرا می‌شود.

وارد مدار شدن ۳۶۵ کیلووات برق خورشیدی

رئیس اداره حفاظت محیط‌زیست ایوان گفت: ۳۶۵ کیلووات برق خورشیدی تولیدی در این شهرستان وارد مدار شد. فرهاد افشاری، رئیس اداره حفاظت محیط‌زیست ایوان با اشاره به تعامل مثبت با حوزه انرژی شهرستان اعلام کرد: یکی از پایدارترین راه‌ها برای داشتن هوای پاک، تغییر الگوی تولید انرژی و حرکت به سمت منابع تجدیدپذیر است، در همین راستا و طبق گزارش و هماهنگی با مدیریت توزیع برق شهرستان، گام‌های مؤثری برای بهره‌گیری از تابش خورشید در تولید برق پاک برداشته شده است. وی با تشریح جزئیات این اقدامات افزود: در حال حاضر ۳۶۵ کیلووات برق از طریق پل‌های خورشیدی نصب‌شده در سطح شهرستان ایوان مورد بهره‌برداری قرار گرفته است که این اقدام مستقیماً مانع از آلودگی هوای می‌شود. این مسئول همچنین از یک پروژه استراتژیک در این شهرستان خبر داد و اعلام کرد: با برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته، احداث مزرعه پل خورشیدی با ظرفیت ۷ مگاوات در دست اقدام است. پتانسیل بالای ایوان در جذب انرژی خورشیدی می‌تواند این شهرستان را به الگویی در توسعه سبز تبدیل کند. افشاری افزود: توسعه انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر، علاوه بر تأمین پایدار برق، ضامن سلامت ریه‌های شهروندان و حفظ محیط‌زیست برای نسل‌های آینده است. اداره محیط‌زیست از تمام طرح‌هایی که منجر به کاهش بار آلودگی در اتمسفر می‌شود، قاطعانه حمایت می‌کند.

امروز فقط به دنبال دیدن منظره نیست، بلکه می‌خواهد بداند محصولی که مصرف می‌کند چگونه تولید می‌شود، با مردم محلی تعامل داشته باشد و تجربه‌ای متفاوت از زندگی شهری کسب کند. «او ادامه می‌دهد: «این نگاه، به‌ویژه در روستاها، می‌تواند منبع درآمدی مکمل و پایدار ایجاد کند؛ در آمدی که مستقیماً به خانوارهای محلی می‌رسد و وابسته به واسطه‌های بزرگ نیست.»

نقطه کلیدی در این اتفاق و تغییرات، جایی است که کشاورزی هوشمند و گردشگری هدفمند به هم می‌رسند. یک مزرعه هوشمند، تنها محل تولید محصول نیست؛ می‌تواند به یک فضای نمایشی، آموزشی و حتی گردشگری تبدیل شود. بازدید از گلخانه‌های هوشمند، مزارع کم‌آب‌پر، باغات مدیریت‌شده با تکنولوژی‌های نوین و حتی دامداری‌های فناوریانه، برای بسیاری از گردشگران شهری جذاب است. موضوعی که مدیر یک اقامتگاه بوم گردی در استان یزد هم آن را تأیید کرده و می‌گوید: «گردشگرانی که به اقامتگاه ما می‌آیند، علاقه‌مندند ببینند ساکنان این منطقه و کشاورزانی

هوشمند یعنی انتقال تصمیم‌گیری از حدس و تجربه فردی به داده و تحلیل. این تغییر، ریسک تولید را کاهش می‌دهد و کشاورزی را به یک فعالیت اقتصادی قابل پیش‌بینی تبدیل می‌کند.»

به گفته او، این موضوع به‌ویژه برای نسل جوان تحصیل کرده روستایی اهمیت دارد؛ نسلی که بدون فناوری، منابع آب و تغییرات اقلیمی گرفته تا افزایش هزینه

گردشگری هدفمند، فراتر از سفرهای شلوغ در کنار کشاورزی، گردشگری نیز در حال تجربه یک تغییر و تبدیل شدن به الگو و نمونه‌ای جدید است. گردشگری هدفمند، مفهومی است که بر تجربه‌های خاص، کوچک مقیاس و مرتبط با هویت محلی تأکید دارد. از اکروتوریسم و بوم گردی تخصصی گرفته تا گردشگری سلامت، طبیعت گردی حرفه‌ای و تورهای آموزشی که امروزه علاقه‌مندان زیادی داشته و نسل جدید دوست دارند این مدل‌ها را تجربه کنند.

میتون فراهانی، کارشناس گردشگری روستایی و عضو انجمن علمی گردشگری ایران، معتقد است: «گردشگر

پل لاتیدان از بیرون راندن پر تغالی‌ها تا عبور کاروان‌ها



از پل لاتیدان به عنوان یکی از طولانی‌ترین پل‌های ایران نام برده شده که در ابتدا زیر خاک مدفون بوده تا اینکه در سال ۱۳۷۲ در اثر سیلاب نمایان شد. پل لاتیدان که در زیان محلی پل کول نامیده می‌شود، با طولی در حدود یک کیلومتر، شهر بندرعباس را به لارستان متصل می‌کرده است. این پل از آثار تاریخی به جا مانده از دوران صفوی است که قدمتی حدود ۵۰۰ سال دارد و هدف ساخت آن بیرون راندن پرتغالی‌ها بوده است و بعدها به عنوان مسیری برای عبور کاروان‌های بازرگانی مورد استفاده قرار

مرکزی

مدیر کل راه و شهرسازی استان مرکزی اعلام کرد: به‌زودی زمین‌های طرح

جوانی جمعیت به متقاضیان در این شهرستان تحویل داده می‌شود. جواد لنجانی، مدیر کل راه و شهرسازی استان مرکزی با بیان اینکه با تکمیل فرایندهای اجرایی و فراهم شدن زیرساخت‌های لازم، تحویل زمین‌های طرح جوانی جمعیت در شهر ساوه به‌زودی آغاز می‌شود، افزود: رؤسای ادارات شهرستانی مکلفند با تعامل با انبوه‌سازان و تهاژت زمین با واحدهای استیجاری، در ساماندهی بازار مسکن و اجاره‌بها نقش آفرینی کنند. وی با اشاره به اینکه در این طرح، واحدهای مسکونی انبوه‌سازان با نرخ ترجیحی در اختیار زوج‌های جوان پنج سال نخست زندگی، از دهک‌های درآمدی یک تاشش قرار می‌گیرد، تصریح کرد: توافقاتی با دانشگاه آزاد اسلامی برای استفاده از اراضی این دانشگاه در طرح نهضت ملی مسکن

تحویل زمین‌های طرح جوانی جمعیت در ساوه به‌زودی

فراхан و انتقال اسناد آن به اداره کل راه و شهرسازی استان انجام شده است. لنجانی اعلام کرد: در شهرستان خمین نیز پروژه‌های راه‌سازی با حجم قابل توجه عملیات اجرایی و تخصیص اعتبارات مناسب در حال اجرا و پیگیری است. وی تأکید کرد: در شهر مأمونیه، زمین با ظرفیت احداث ۸۸۰ واحد مسکن کارگری تحویل شده که پیگیری اجرای آن بر عهده صنایع است. این مسئول ادامه داد: ساوه به عنوان یکی از شهرهای پیشرو در اجرای نهضت ملی مسکن، سیاست‌ها بر تسریع در تأمین واگذاری اراضی طرح جوانی جمعیت می‌باشد. لنجانی گفت: در پروژه ۱۲۰ هکتاری ساوه، بنیاد مسکن به عنوان پیمانکار تعیین شده و روند واگذاری زمین‌های طرح جوانی جمعیت به متقاضیان در آینده‌ای نزدیک آغاز خواهد شد. وی افزود: این اقدامات گامی مهم در حمایت از خانواده‌ها و تسریع اجرای سیاست‌های جمعیتی دولت خواهد بود.